24/06/2019

Ανάλυση της εικόνας του Γενεθλίου του Προδρόμου

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Του Ἀρχιμ. Σεραπίωνος Μιχαλάκη

Στήν εικόνα του Γεννεσίου του Προδρόμου η Ελισάβετ βρίσκεται πάνω σε μεγαλόπρεπο και υψηλό κρεβάτι. Τα ενδύματά της περιβάλλουν με σεμνότητα όλο το γηρασμένο σώμα της. Είναι λεχώ, δηλαδή μόλις γέννησε το παιδί της, τον Πρόδρομο Ιωάννη. Μολονότι τον απέκτησε στο βαθύ γήρας της, στο πρόσωπό της διακρίνουμε πιο έντονα τα χαρακτηριστικά της συστολής και της σεμνής σωφροσύνης, παρά τα χαρακτηριστικά της έξαλλης χαράς που ήταν φυσικό να συνέβαινε σε μια άλλη συνηθισμένη γυναίκα. Η Ελισάβετ δόξαζε τον Θεό και στον καιρό της ατεκνίας της και τώρα πού παρ’ ελπίδα έγινε Μητέρα. Πίσω της

διακρίνουμε ένα καταστόλιστο μαξιλάρι, για την ανάπαυση του σώματός της μετά τις ωδίνες του τοκετού καί ακόμη πιό πίσω τήν οικία της σεμνή και επιβλητική. Η οροφή της οικίας είναι σκεπασμένη με κόκκινο ένδυμα πού συμβολίζει τό κάλυμα του νόμου. Πλάι της στέκονται οι θεραπαινίδες, που ετοιμάζουν την τράπεζα του φαγητού και της προσφέρουν από τα παρατιθέμενα εδέσματα, για την ενδυνάμωση του σώματός της.

Στο κάτω μέρος της εικόνας άλλη θεραπαινής γνέθει νήμα και με την άκρη του ποδιού της κινεί τον λίκνο, δηλαδή την κούνια του νεογέννητου Ιωάννη. Η κούνια σκεπασμένη με λευκό ύφασμα, φυλάει τον θησαυρό, δηλαδή το βρέφος που θα δώσει τέλος στη σκιά του νόμου και θα οδοποιήσει τήν ημέρα του φωτός και της χάριτος. Ο Ιωάννης είναι τυλιγμένος με τα σπάργανα όπως τα συνηθισμένα βρέφη, αλλά φορεί και φωτοστέφανο. Το πρόσωπό του λάμπει από χάρη, γιατί έχει ήδη γεμίσει από το Αγιο Πνεύμα, όπως προανήγγειλε ο Αγγελος Κυρίου. Δίπλα του, από τα δεξιά βλέπουμε τον πατέρα του τον Ζαχαρία, να κάθεται σε κάθισμα ωραίο, με ταπεινό αλλά και λαμπρό υποπόδιο και να γράφη σε πινακίδα, με τον κάλαμό του, την λέξη Ι ω ά ν ν η ς. Είναι το όνομα που θα δοθεί στο βρέφος.

Γιατί οι συγγενείς και ολοι οι γνωστοί και γείτονες που είχαν συναθροισθεί στην οικία του Ζαχαρία, περίμεναν να δοθεί στο βρέφος – όπως ήθελε η παράδοση – το όνομα του πατέρα του δηλαδή «Ζαχαρίας». Αλλά η Ελισάβετ έλεγε ότι θα ονομασθεί Ιωάννης. Όλοι απορημένοι ζήτησαν και τήν γνώμη του Ζαχαρία και εκείνος σαν βουβός και αλαλος που ήταν, εγραψε σε πινακίδα το όνομα Ιωάννης, προξενώντας θαυμασμό σε όλους τους παρευρισκομένους. Τότε με θαυμαστό τρόπο λύθηκε ο δεσμός της γλώσσας του και είπε την θαυμάσια ωδή, που διαβάζομε στό α΄ κεφάλαιο του κατά Λουκάν Αγίου Ευαγγελίου (Λουκ. α΄, 68-79):

«Ας είναι ευλογημένος ο Κύριος, ο Θεός του Ισραήλ, γιατί ήρθε και λύτρωσε το λαό του.

Για χάρη μας έστειλε ένα δυνατό σωτήρα από τη γενιά του Δαβίδ, του δούλου του, όπως ακριβώς είχε πει αιώνες πριν με το στόμα των αγίων προφητών του.

Μ’ αυτόν μας έσωσε από τους εχθρούς μας και από την εξουσία όλων όσοι μας μισούσαν.

Έδειξε την ευσπλαχνία του στους πατέρες μας κι επλήρωσε την άγια διαθήκη του˙

τήρησε τον όρκο που έδωσε στον πατέρα μας τον Αβραάμ, να μας αξιώσει, αφού γλιτώσουμε απ’ τα χέρια των εχθρών, να τον λατρεύουμε σαν άνθρωποι που του ανήκουμε και κάνουμε το σωστό ενώπιόν τους σ’ όλη μας τη ζωή.

Κι εσύ, παιδί μου θα ονομαστείς προφήτης του ύψιστου Θεού, γιατί θα προπορευτείς πριν από τον Κύριο για να ετοιμάσεις το δρόμο του, να κάνεις γνωστή στο λαό του τη σωτηρία με τη συχώρεση των αμαρτιών τους.

Επειδή ο Θεός μας είναι γεμάτος ευσπλαχνία, θα κάνει ν' ανατείλει για μας ένα φως από ψηλά, για να φωτίσει αυτούς που ζουν στο σκοτάδι και κάτω από τη σκιά του θανάτου, και να οδηγήσει τα βήματά μας στο δρόμο της ειρήνης».

Όντως τα λόγια του Ζαχαρία θαυμάσια και χαροποιά. Κανενός ανθρώπου η γέννηση συνδυάσθηκε με τέτοια γεγονότα και μηνύματα, όπως του Ιωάννου. Γι' αυτό και είναι για όλους ο λύχνος που φωτίζει, η αυγή πού μαρτυρεί τον Ήλιο Χριστό, ο τελευταίος Προφήτης που είδε με τα μάτια του τον Μεσσία και τον κήρυξε και τον βάπτισε στον Ιορδάνη ποταμό. Αυτός που προσκύνησε τον Χριστό από την μήτρα της μητέρας του Ελισάβετ, όταν την επισκέφθηκε η Θεοτόκος φέροντας στην κοιλιά της τον Δεσπότη Χριστό. «Ένδοθεν γαρ ο δούλος αινούσε τον Δεσπότην», όπως σημειώνει ο υμνωδός.

Αυτός ο Ιωάννης είδε το Αγιο Πνεύμα, εν είδει περιστεράς να κατεβαίνει προς τον Κύριο, και να επισφραγίζει την φωνή του Θεού Πατρός, που ακούστηκε εξ Ουρανού: «Ούτος εστίν ο Υιός μου ο αγαπητός εν ω ηυδόκησα Αυτού ακούετε».

«Προφήτα και Πρόδρομε της παρουσίας Χριστού, αξίως ευφημήσαι σε ουκ ευπορούμεν ημείς οι πόθω τιμώντες σε στείρωσις γαρ τεκούσης και πατρός αφωνία, λέλυνται τη ενδόξω και σεπτή σου γεννήσει και σάρκωσις Υιού του Θεού κόσμω κηρύττεται».